

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundißimi Doctoris de Auxilio gratiæ
medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum &
Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

19. Tertia ex voluntate illa, quae velut radix est gubernationis mirabilis
circa adultos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

s. cont.
qui sunt eius, quem ex Apostolo citat, semper illam decantatam Dei prædestinantis præscientiam intelligere solet. Vnde & alibi, cum diu prædestinationem illam & electionem gratia, id est, gratuitam, tanquam radicem diversitatis gratia negare vel data prædicasset, exprimens, quid illa electio respiceret: *Ex his, inquit, electis ante constitutionem mundi,*

A nemo perit, quacunque estate moriatur. Absit enim ut prædestination ad vitam, sine sacramento mediatoris finire permittatur hanc vitam. Quia prædestinatio ad vitam nempe æternam sive beatitudinem significatur esse radix, cur sacramentum acquirendæ istius vite quoquo modo ei proqueretur, antequam ex hac vita discedat,

CAPUT XIX.

Tertia, ex voluntate illa, quæ velut radix est gubernationis mirabilis circa adultos.

TERTIO non tantum comparatione parvolorum illam causam esse traditum est, sed etiam eandem illam gratuitam electionem ad gloriam, radicem unicam statuit, cur alios tantam benignitate, alios tantam severitatem traheret; usque adeo, ut ex isto fonte omnium donatum divinorum collationem atque diversitatem fluere ac pendere faceretur. Tanta enim omnipotentissimæ gubernationis vigilans, semper ad illius voluntatis impletione collimat in omnibus, quæ circa electos facit, aut fieri finit, ut sive stent sive cadant, omnia eis cooperentur in bonum. Quod si ita est, profectò impossibile est, non esse istam electionem ad regnum efficacissimam, qua mediorum assumptionem tam efficaciam & infallibilium illi scopo consequendo parit: impossibile etiam, ut eam præscientia absoluta meritorum aut mortis in gratia antecedat, cum ipsa sit illa per quam & fides, & merita, & perseverantia, & mors in gratia procuratur.

Et quamvis de omnibus bonis quæ in hac vita electis præ reprobis conferuntur, simul & incompleta hoc patet facere (ut mox facturi sumus) facilius sit, multoque compendiosius, non invitiæ ramea fuerit, hoc etiam sigillatum de omnibus demonstrare, ut quanta sit in doctrina S. Augustini constantia, & in omnibus lucubrationibus uniformitas, luculentius patet. Nam in primis haec est in Augustini scriptis ratio, cur uni præ alio detur fides, quæ est

A minus ac de parvulis, locus ille intelligitur;
*quem produximus: Ex his nemo perit quacunque Lib. 5. cons.
estate moriatur. Absit enim ut prædestinatus ad vitam
sine sacramento mediatoris finire permittatur hanc vi-
tam. Hec est ratio, cur uni, non alteri bapti-
zatorum delinquentium detur spiritus peni-
tentiae. Nam Apostoli locum objiciente Iuli-
ano, quo dicit: Bonitas Dei ad paenitentiam te
adducit, ut universorum paenitentiam Deum
procurare convinceret, respondet Augustinus:
Verum esse constat, sed quem prædestinavit, adducit.
Prædestinatus autem ad vitam æternam intel-
ligit, ut jam in eodem loco diximus. Et ubi-
rius hoc idem ibidem agens: Quod probendo
paenitentiam dat locum paenitentie nolens aliquem pe-
nire, Novit Dominus qui sunt eius, & omnia coope-
rantur in bonum, sed his qui secundum propositum
vocati sunt. Hoc autem propositum, esse decre-
tum prædestinationis ad æternam gloriam in-
fra laboriosus ostensuri sumus. Itaque ibidem
sensu sibi coherentem, subtexit: Ex isto numero
electorum & prædestinatarum etiam qui pessimam du-
ixerunt vitam per Dei benignitatem adducuntur ad
paenitentiam, per cuius paenitentiam, non sunt huic vita
in ipsa celorum perpetratione subtrahiti.*

*Hec est causa, cur incarnationis, & passio-
nis, & mortis dominice medicina, cum alijs
inaudita & inexperta sit, alijs tamen innotescat,
peccata delectat, ad justificationem æternæ
vitæ prospicit, quos videlicet in regni sui cœlestis
gloriam prædestinavit: Idem ipse Dominus noster
hanc suam medelam nulla generis humani temporibus
ante ultimum futurum iudicium denegavit eis, quos
per certissimam præscientiam & iustissimam beneficen-
tiæ secum regnatos in vitam prædestinavit æter-
nam. Quasi diceret, neminis subtraxit medium
istud medicinæ necessarium, cui finem perfe-
ctæ sanitatis prædestinavit.*

*Hec est ratio, cur quibusdam eorum qui à tra-
mite justitiae & veritatis exorbitant, correctio
utiliter adhibeat, ita (ceteris obdurescéntibus
in malitia) spiritu compuncti redeant, ne præ-
destinata sibi vita æternæ salute priventur: si
secundum propositum vocatus est iste, procul dubio illi
etiam quod corripitur Deus cooperatur in bonum. Et
paulo post: Scit enim talis curripendum, factum
Deo aut misericordiam aut iudicium. Misericordiam
quidem si à massa perditionis ille qui corripitur gra-
tia largitate difseruit est, & non inter valsa que per-
ficiuntur in perditionem, sed inter yasa misericordie,*

SS. 4 que

quo preparavat Deus in gloriam. Nam & propositum, & preparatio in gloriam apud Augustinum, non sunt aliud, nisi aeterna gloria predestinationis; quae significatur hic esse causa, cuius corpus emendetur. Et multo apertius;

Ebd. c. 14.

Ebd. c. 7. ¶ 33. Correptione medicinaliter adhibetur etiam si salve agrotans incerta sit, ut si uero qui corripunt ad predestinationem numerum pertinet, sit et correptione salubre medicamentum, si autem non pertinet, si ei correptione penale tormentum. Dixerat autem aliquoties se de illis loqui qui predestinati sunt in regnum Dei.

Et in eodem loco probans hoc ipsum quod hic dixerat, correptionem predestinationis fieri salubre medicamentum, assignat rationem,

Cap. 14. quia Deus VOLENTI SALVVM FACERE, nullum resistit hominis arbitrium. Quid enim velle salvum facere, nisi velle salvum in regno celorum constitutum? Sic enim ipse hoc statim se exponendo concludit: si ergo cum voluntate Reges in terra Deus constitutum, magis habet impostestate voluntatis hominum quam ipsi suos, quis aliis facit sic salubris sit correptione, & sit in correptione corredit. Is coelestis constitutus in regno? Nonne apertissimum est, efficacem illam servandi, hoc est, regni coelestis conferendi voluntatem, causam constitui, cum tam potenter in cordibus operetur Deus, ut fracta duritia corriganur? Quod & paulo inferius item repetit:

Cap. 16. Proinde quantum ad nos pertinet qui predestinati sunt, predestinationis discernere non valimus, & ob hanc omnes salves fieri debemus, omnibus ne perirent, vel me alios perdant, adhibenda est a nobis medicinaliter iusta correptione: Dei est autem illi tam facere utilem, quos ipse praevisit & predestinavit conformes imaginis filii sui, id est quos in gloria conformes fieri predestinavit. Hoc enim Apostoli verba sibi solvant, ut pote ex quibus ipfem: A post. docet eos, quos Deus ita conformes filio predestinavit, non solum vocari & justificari, sed & glorificari a Deo.

Hoc est ratio, cum non solum admonitiones & correptiones peccatoribus quibusdam sint utiles, sed etiam cur iustis Deus perseverantiam in justitia & sanctitate largiat, ut videlicet per certam istam & ineffabilem viam ad predestinationem faciat & gloriam perducantur. Hoc enim ex professo in libro de correptione & gratia tradere videtur: Nec nos moveat, inquit, quod filii suis quibusdam Deus non dat istam perseverantiam. Absit enim ut ita esset, si de illis predestinationis essent, & secundum propositum vocatis, qui vere sunt filii promissionis. In cuius ieiuniis veritatem probationem ista S. Ioannis verba: Ex nobis exierunt &c. accurata consideratione perpendit: Non ait ex nobis exierunt, sed quia non manserunt nobiscum, item non sunt ex nobis: Verum autem ex nobis exierunt, sed non erant ex nobis: hoc est & quando videbantur in nobis non erant ex nobis. Et tanquam ei diceretur, zoide id ostendit? Quod si fuissent, inquit, ex nobis, permanissent, utique nobiscum. Quod infra sic dicendum exponit, quasi diceretur: Non erant ex numero filiorum, & quando erant in fide filiorum: quoniam qui vere filii sunt praeisti & predestinationis sunt conformes imaginis filii & secundum propositum vocatis ut electi essent: Vnde rufius adjungit: Ig-

Ebd. de Cor. & gratia. 12. tur filii suis non predestinationis Deus perseverantiam non dedit: Habet enim eam, si in eo gloriam numerico essent, & quid traherent quod non acciperent, secundum Apostolicam veritatem tenet m? Ac per hoc tales filii, pro Christo dati essent, quemadmodum ipse dicit ad Parvum: ut omnes quoniam ad similitudinem perirent, sed habeat vitam eternam. Itaque contingens quinam sint illi qui Christo dantur, ut perseverando non pereant, causamque reddens, eur ipsis istud mirabile perseverantie munus datur, quo cofessissime a perditione liberandi sunt: Hi ergo Christo intelligentes dati qui ordinati sunt in vitam eternam. Hoc est, illi solis hoc magnum tributur donum, ut Christo dientur & perpetuando non pereant, qui ad salutem & gloriam ordinati, electi, & predestinationis sunt. Itaque subiectum iterum perspicuis veris: Ipsi sunt illi predestinationis & secundum propositum vocati, quorum nullus periret, ac per hoc nullus eorum ex bono in malum mutatus finibusc vitam, quoniam sic est ordinatus, & ideo Christo dati, ut non pereant, sed habeat vitam eternam. Quae profecto sancti Augustini argumentatio tam est manifesta & peremptoria, quam si limatissima subtilitate Scholasticus quispiam concluderet: Ideo iustis quibusdam datur donum perseverantiae in justitia, quia a Deo ordinatum ac decreatum est, ut ille habeat vitam eternam. Vbi nemo sane cerebit dubitet istud decreatum vitam aeternam largienda, esse intentionem finis efficacissimum & causam cur isti donum perseverantiae largiatur Deus, tandem medium, quo ad adipisciendum finem decreatum pertinere possit. Hoc idem agit Augustinus & in sequentibus, in eodem libro non minus luculentè. Nam postquam & multa & mira de dono perseverantiae, quod quibusdam iustis datur, affluisset, causam tangens, unde sit, quod istud aliquibus largiatur. In qua infinitas subiungit, usque in finem, donante sibi illo perseverantiam, qui eus praescivit & secundum propositum vocavit, & iustificavit, & glorificavit, quoniam illa que hi promisit et iustificavit iam fecit. Quasi diceret, in eo tributis tantum donum, quia predestinationis est: Quid vero sit illa predestinationis, sine ulla ambiguitate subiungit: Hoc ibid. imp. de his loquer qui predestinationis sunt in regnum Dei. 5. 13.

Sed ne singula percurrente prolixiores sumus, & omnia complectendo finamus, hanc denique vera & unica radix est, unde tanta diversitas gubernationis hominum proficiuntur; hec inquam causa, cur universa Deus torqueat, sive bona sive mala in saltem eorum quos elegit: videlicet, ut per qualcumque prosperitates, & adversitates, tentationes, & lapsus in predestinationem efficiatur glorie portum inferantur. Docet hoc tam luculentè sanctus Augustinus, ut nisi quis de industria nervos contentionis intendat ut tueatur preconceptam opinionem suam, nullà ratione negari posse videatur. Agithoc totto studio in eodem libro de Correptione & gratia, ubi per instantiam eorum qui gratie repugnabant, causam ultivat tam diverlorum effectuum

Ibid. 4.7.

effectuum qui in ipsa humana voluntate contingunt, querere & propalare cogebatur: Quicunque ergo, inquit, ab illa originali damnatione, ista divina gratia largitate discreti sunt, non est dubium quod & procuratur eis audiendum Euangelium: & cum audient credunt & in fide que per dilectionem operatur usque ad finem perseverant. Et si quando exorbitant, correpti emendantur: & quidam eorum eti ab hominibus non corripiantur, in viam quam reliquerant, redeunt, & nonnulli accepta gratia in qualibet aetate periculis huius vite mortis celebritate subirabuntur. Hec enim omnia operatur in eis, qui vasa misericordiae operatus est eos, qui & elegit eos in filio suo ante constitutionem mundi, per electionem gratiae, id est gratuitam. Non enim hic sunt vocati, ut non essent electi, sed quoniam secundum propositum vocati sunt, profecto electi sunt per electionem, ut dictum est gratiae, non praecedentium meritorum suorum, quia gratia est illius omne meritum. Hic manifestum est, B discretionem à massa perditionis ponit in Deo antecedentem omnes effectus temporales, non solum re ipsa ex causis suis defluentes, sed etiam eorum præscientiam. Ponitur enim causa, cur omnia ista quibusdam & vocatio, & fides, & dilectio, & lapsorum emendatio per homines, & si illi desint, per ipsas internas monitiones Dei, & perlevrantia & mors ipsa procuretur. Et ista discrecio à massa perditionis electio dicitur, non temporalis, sed aeterna, ante constitutionem, ut ait, mundi. Et esse electionem efficacissimam, qua posita electus perire, Deo impudente, non potest, & ex ipsis iam recentis effectibus quos producit, pater, & Augustinus statim iterum iterumque declarat: Ex istis nullus perire, quia omnes electi sunt autem, quia secundum propositum vocati sunt, propositum autem non suum, sed Dei, de quo alibi dicit, ut secundum electionem propositum Dei maneret. Et iterum instantius: Horum si quisquam perit, fallitur Deus: sed nemo eorum perit, quia non fallitur Deus. Horum si quisquam perit, vita humano vincitur Deus, sed nemo eorum perit, quia nulla revincitur. Ecce tantam discretionem à massa electionis, & propositi istius divini efficaciam, ut nullo vitio humano, nulla omnino re possit superari. Vnde in eodem illo discursu sequitur ipsa vox electorum, de tam efficaci Dei proposito & electione gloriantur: Si Deus pro nobis quis contra nos? Et: Quis nos separabit a charitate Christi, tribulatio, angustia, persecutio, infamia &c. sed in his omnibus supervincimus per eum qui dilexit nos. Et quae tandem ista electio, quod propositum Dei, quae dilectio? Res ipsa clamat, non esse electionem ad gratias congruas, & hujusmodi, sed tam altum ad generale propositum Dei, ut omnes effectus jam recensiti, & ipsorum utilitas electorum, & mors ipsa in gratia, in quacumque aetate, sive parvolorum, sive majorum, inde possint tanquam ex fonte fluere. Nam inde est quod in eodem loco dicit:

Ibid. Horum fides, quae per dilectionem operatur, profecto aut omnia non desint, aut si qui sunt quorum

A deficit reparatur, antequam vita ista finiatur, & delecta quo intercurrit iniquitate, usque in finem perseverantia deputatur. Et interpolitis multis iterum: Talibus Deus diligentibus cum omnia cooperatur in bonum, ut etiam si qui eorum deviant & exorbitant, etiam hoc ipsum eis faciat proficere in bonum, quia humores redempti atque doctiores. Quod etiam sancti Petri, qui unus Electorum erat, exemplo declarat: Etiam hoc, quod Dominum ter negasset, ei proficit in bonum, faciente illum qui diligentibus eum omnia cooperatur in bonum. Et unde istud? Quia secundum propositum vocatum erat, ut nemo eum posset eripere de manu Christi, cui datum. Et in Epistola ad Vitaliem: Habentes conscientem doctrinam salutari in qua nutriti sunt voluntatem, & in eis sinentes istam vitam, si electi sunt in Christo ante constitutionem mundi, ut essent sancti & immaculati in confessione eius praedictarum in adoptionem filiorum. Et in alio loco clarius explicans quo pacto Deus omnia torqueat in usum eorum, erga quos tale propositum cepit, & quot modis efficere possit, ne istius propositi fructuentur intentio & efficacia. Si hoc essent, hoc est, ut præcedit, si Lib. de dono secundum propositum vocatum, si in Christo electi per se, ante constitutionem mundi, si in eo forte consonerunt, si praedestinati secundum propositum eius essent, ex illi essent (qui manserunt) & cum illis sine dubitatione manserint. Vi enim non dicam quam sit possibile Deus aversus & adversus in fidem suam hominum convertere voluntates, & in eorum cordibus operari, ut nullis adversitatibus cedant, nec ab ipso aliqua superiori tentatione discedant; cum posse, & quod ait apostolus facere, ut non eos permittat tentari supra id quod possunt: ut ergo non dicam, certe poterat illos Deus præcavere esse lapsos, antequam id fieret, auferre de hac vita. Ecce tres modos Deo, assequendi effectum efficacis propositi, munire contra tentationes, temperare tentationes, subtrahere tentationibus ipsa mortis acceleratione preventis. Cum ergo toties sanctissimus & profundissimus Doctor, ex tali Dei electione, dilectione, proposito nasci doceat, ut & Euangeli prædicatio, & fides, & dilectio donetur eis, ut peccata ipsa fiant utilia, ut post omnes hujus vita gratias, sive congruas, sive incongruas, ipsa mors in gratia procuretur & immittatur, quod tandem igitur poterit istud propositum esse, quenam illa electio nisi gratuita electio ad ipsum finem, gloriam aeternam in regno Dei, cuius solius efficaciam intentio mortem ipsam in gratia parit? Sed à probandi molestia nos ipse sanctus Doctor liberat, qui cum ingenij sublimitate forsitan cerneret, homines qui de rebus etiam per se perspicuis contendere solent, velut nodum in scripo, in verbis suis quæsturos, uno verbo apertissimo & sapienter repetito, in eodem ipso loco, ubi de ista electione disputat, totam controversiam absolvit: Electi sunt autem ad regandum cum Christo. Vis evidenterius? Illos ergo elegit ad obtinendum regnum suum. Vis inculcatius? Sequitur vox ad regnum eorum. De quibus cum multa differuerit, iterum

Ibid. de Cor.

Or. grat. c. 7.

Ibid.

Ibid.

Cap. 13.

iterum adjungit: *Hoc de lis loquitur, qui prae-de-*
stinat sicut in regnum Dei. Et ad quod regnum,
gratiae in hac vita, an gloria in futura? Exponit ipse in eodem loco, cum dicit
 Lib. de Cor. 13. quod numerus electorum per Dei gratiam Dei re-
 gnat predestinatus, donata sibi etiam usque in finem
 perseverantibus illis integer perducetur, & illis me-
 gerimus iam sine fine beatissimum servabatur. Et
 rursus cum dicit, quod illos predestinatos,
 Dei gratia perducit ad Regnum, ad quod vide-
 licet predestinati & electi sunt.

Ex hac igitur ad Regnum electione, & hoc
 proposito Dei, quo ad Regnum predestinati sunt,
 tanquam efficacissima salvandi & liberandi vo-
 luntate, necesse est fluere, quicquid ad elec-
 torum salutem, quæ non nisi in regno &
 gloria est, re ipsa obtinendam pertinet, si-
 des, baptismus, dilectio, opera, mortis in
 gratia: Ex hoc proposito necesse est, quic-
 quid prosperitatis, aut adversitatis, aut de-
 moni, aut mundus adversus electos concitat,
 omnia minantia, omnia invitantia, omnia
 cruciantia, cum omnibus quos intus
 in eorum pectoribus excitant, amori-
 bus, timoribus, erroribus, disfici atque su-
 perari, ne aliqui non homines, sed quod ab-
 sit, Deus ipse qui proposuit, decrevitque fu-
 pererit. Quod & ipsi, ut Augustinus notat,

electi ad regnum suâ profiterentur voce: *Si Deus viderit, pro nobis, qui contra nos? Quis nos separabit a charitate Christi? Quasi diceret id quod Iohannes climat: Dominus enim exercituum decretivit, & quis poterit infirmare. Et vero, ne quis existimaret in repetita toties predestinatione ad regnum, non aliam intelligi, quam eam quæ sit ex prævisione meritorum, sicut Recentiores quidam hujusmodi loca torquere solent, ipsumst Augustinus distortum hujusmodi sententia intermit, dum eam gratuitam esse declarat. Nam idem numerus electorum per Dei gratiam regno Dei predestinatum tradidit. Et alio in loco de Maillieusius dicit, *O gratia 13* quod nollent latentes predestinatos esse que per Dei gratiam sunt obedientes atque permaneant. Si ergo & gratia predestinatur ad perleverationem, & gratia ad regnum, profecto impossibile est, ut de predestinatione post prævia merita loquatur Augustinus. Apud ipsum enim Recentiores certa regula est, ita regnum predestinari hec datur; non autem datur nisi meritis, igitur neque predestinatur nisi meritis; non ergo gratis, sed ex iustitia. Augustinus e contrario, utrumque per gratiam predestinari dicit, non ergo ex ista predestinatione, quæ concipiatur post meritorum prævisionem loquitur.*

C A P V T X X.

Quarto, & voluntate illâ, quæ veluti radix & cardo
 est gubernationis reproborum.

HE c est ratio, cur vice versa in illis
 qui ad regnum non sunt electi, nec
 à massa perditionis predestinatione
 discreti, omnia contraria accidunt,
 usque adeo, ut Deo illos pro meritis deserente,
 omnia in malum eis cooperantur videantur.
 Quod cædem evidentiâ & lectoritate sanctus
 Augustinus tradit. Hinc enim secundum
 ipsum profiscitor primo, ut quibusdam, qui
 bus & fidem Deus dedit & charitatem, non
 tamen donetur perseverantia in iustitia; qua
 deficiente sit, ut in iniuitate moriantur &
 pereant: *Qui vero perseverant non sunt, ac sic à*
 fide Christiana & conversione lapsi sunt, ut tales
 eos vita huius mundi inventant, procul dubio nec illo tem-
 pore quo bene pieque vivunt, in isto numero (elec-
 torum ad regnum, quod praecessit) compun-
 tandi sunt. Non enim sunt à massa illa perditionis
 praefencia Dei & predestinatione discreti, & idem
 nec secundum propositum vocati. Ecce idem non
 vocati secundum propositum (qua vocatio
 perseverantiam ex Aug. mente comprehen-
 dit) quia non sunt discreti à massa perditionis. Et in libro de dono perseverantie inter-
 rogat adversarius: *Cur quibusdam quem cum col-
 legerunt bona fide, perseverantiam usque in finem non
 deder? Et responder Augustinus: Cur patas nisi
 quia non mentitur qui dicit: Ex nobis exierunt, sed
 sed non erant ex nobis, Nam si fuissent ex nobis, man-
 fissent utique nobiscum. Quam ratione S. Iohannis*

paucis interjectis expoñit, quia non erant secundum propositum vocati, non erant electi in Cœlo, o ante constitutionem mundi, non erant predestinati secundum propositum eius: Iub quia predestinatione plementum electorum ad gloriam comprehendit. Nam inde est, quod in eodem libro iudicium, eandem rationem perseverantie denegata sic producit: *Si qui autem obedirent sed in regnum ibid. e. 22.* eius & gloriam predestinati non sunt, temporales sunt, nec usque in finem in eadem obedientia permanebant. Et iterum cædem phrasim paulo post: *si qui autem obedient, sed in regnum eius & gloriam predestinati non sunt, temporales sunt, nec usque in finem in eadem gratia permanebant. Nam in Aug. scriptis, predestinatione discreti, electio, a qua absolute predestinati, discreti, & electi dicimur, nonquam accipitur, nisi pro electione & predestinatione ad gloriam in regno Dei; quod sicut diversis in locis, quæ in hoc discursu citavimus, perspicuum est, ita ubique intelligi debet. Nam illa distinctio, qua vera predestinatione & electio à quibus electi & predestinati vocamur, dividitur in predestinationem aut electionem ad gloriam, & ad gratiam, apud Augustinum, postquam aduersus Pelagianos luctari coepit, inaudita est. Omnis enim vera hominum predestinatione, & elec-
 tio ad gloriam est, & sicut ad gratiam eligi aut predestinati dicimur, gratia rotam bene-
 ficiorum seriem complectitur, quibus gratis ad am.*